

The Shabbat Kitchen

Kehilat Keshet (5771)

List of terms –

Unit I – General bishul terms

1. **בישול** – Cooking
2. **מאכל בן דרוסאי** – “Food of a thief” – Either one-third or ½ cooked – point at which one has violated the prohibition of cooking solids.
3. **דבר יבש** – “dry object” – solid food (includes foods with moist surfaces, as well as congealed fat) – may be reheated on shabbos.
4. **דבר לח** – “wet object” – liquid food – may not be reheated on shabbos (unless it’s still lukewarm!)
5. **יד סולדת בו** – “the hand draws back from it” – Temperature at which one has violated the prohibition of cooking a liquid. Generally accepted temperature is 110 degrees F.
6. **אין בישול אחר בישול** – There is no cooking something after it’s already been cooked.
7. **מגיס** – stirring. One may not stir solid or dense, semi-solid food while on the fire that is not fully cooked. If fully cooked, many authorities maintain stirring is ok.

Replacing lid (while on the blech) – again, permissible if the food is fully cooked.

8. **אש** – fire/heat source
9. **תולדת אש** – derivative/secondary heat
  - a. **כלי ראשון** – “first vessel” pot that the food was cooked in.
  - b. **(כלי ראשון שלא על גבי האש)** – כלי ראשון taken off the fire.
  - c. **עירוי כלי ראשון** – pouring from a כלי ראשון.
  - d. **כלי שני** – “second vessel”
    - כף – Ladle
    - דבר גוש** – a “solid substance”
  - e. **כלי שלישי** – “third vessel”

10. **שהייה** – “Leaving” food on the fire.
11. **חזרה** – “Returning” food to the fire.
12. **הטמנה** – Insulating hot food

1. גמרא שבת מ:

אמר רב יהודה אמר שמואל: אחד שמן ואחד מים, יד סולדת בו אסור, אין יד סולדת בו מותר. והיכי דמי יד סולדת בו? אמר רחבא: כל שכריסו של תינוק נכזית.

Rav Yehuda said in the name of Shmuel: oil and water- both may not be heated to *yad soledet bo*, though they may be heated to a lower temperature. And what is *yad soledet bo*? Rechava said: a temperature at which the liquid would burn an infant’s belly. (Talmud, Shabbat 40b)

2. שו"ת אגרות משה אורח חיים חלק ד סימן עד

מהראוי להחמיר כמדומני בשיעור ק"י (מ"ג מעלות צלסיוס) הוא כבר חום גדול שיש לחוש ליד סולדת כפי מה שבדקנו בעצמנו. והספק יש לחוש עד ק"ס (ע"א מעלות צ') כי מדת ק"ס הוא ודאי יד סולדת אף לקולא.
One should be strict to consider 110° F/ 43°C *yad soledet bo* based on my experimentation. And the most lenient opinion is 160° F/ 71°C. (Rabbi Moshe Feinstein, Igrot Moshe, OC 4:74)

3. שבת קמה:

משנה. כל שבא בחמין מערב שבת שורין אותו בחמין בשבת. וכל שלא בא בחמין מערב שבת מדיחין אותו בחמין בשבת...
Anything that was heated by water before Shabbat may be reheated on Shabbat. Anything that was not, may not be submerged in water, but may be rinsed in hot water on Shabbat.
(Mishna, Shabbat 145b)

4. שולחן ערוך אורח חיים סימן שיח סעיף טו

דבר שנתבשל כל צרכו והוא יבש שאין בו מרק, מותר להניחו כנגד המדורה אפי' במקום שהיד סולדת בו. הגה: ואפי' נצטן כבר
A solid which has been completely cooked may be placed in an area which reaches *yad soledet bo* (Rama: even if the food is completely cool).

5. ביאור הלכה על שולחן ערוך אורח חיים שיח:

והנה לפלא היה בעיני מתחלה על פסק המחבר שסתם כדעת הרמב"ם דהלא הרבה ראשונים חולקין ע"ז והם הרמב"ן בחידושו ורבינו יונה והרשב"א והרא"ש והר"ן והמאירי כולם פוסקין דמכין שנתבשל כמאכל בן דרוסאי שוב אין בו משום בישול...מכל מקום נראה דבדיעבד אם החזיר ישראל הקדירה במקום חם דהיינו לתנור גרוף...אין לאסור התבשיל בדיעבד וכמו שכתב הפמ"ג בס"ק יו"ד דכל שיש ספק פלוגתא אי הוי בישול אין לאסור בזה בדיעבד:
I am surprised that the Shulchan Aruch requires that the solid food be **completely cooked** in order to reheat it; after all, so many commentators disagree, and say that once a food is cooked to *maachal ben drusai*, it may be reheated on the Sabbath...therefore, perhaps post facto, if one reheated a food which was only cooked to *maachal ben drusai*, one may eat it on the Sabbath.

6. שולחן ערוך אורח חיים רנגא:

כירה...אם הוסקה בגפת שהיא פסולת של זיתים או בעצים אסור ליתן עליה תבשיל מבעוד יום להשהותו עליה אלא אם כן נתבשל כל צרכו והוא מצטמק ורע לו דליכא למיחש שמא יחתה, או שהוא חי שלא נתבשל כלל דכיון שהוא חי מסיח דעתו ממנה עד למחר ובכל הלילה יכול להתבשל בלא חיתוי...אבל אם נתבשל קצת ולא נתבשל כל צרכו ואפילו נתבשל כל צרכו והוא מצטמק ויפה לו חיישין שמא יחתה ואסור להשהותו עליה אלא אם כן גרף...
One may not place food on a stovetop fueled by peat or wood unless the food is fully cooked and will be ruined by further cooking or if the food is completely raw- because in such cases one will not be tempted to stir the coals. Otherwise, one must remove or cover the coals.

7. שם

ויש אומרים שכל שנתבשל כמאכל בן דרוסאי...מותר להשהותו על גבי כירה...
הגה: ונהגו להקל כסברא אחרונה
Some say that as long as the food is *maachal ben drusai*, one may place it on the [uncovered] stove before Shabbos. **Ram"ā**: And there is a practice to be lenient as in this last situation.